

NICOLAE DABIJA - EROU AL LIMBII ROMÂNE

Ioan Dănilă

Conf.univ. dr.

Universitatea „Vasile Alexandri”, Bacău

Redactor șef revista *Ateneu*

Director revistă „Bacoviana”

În panteonul limbilor pământului, colțul rezervat graiului nostru străbun se cuvine să-l cuprindă, la loc de cinste, pe scriitorul, publicistul, omul politic Nicolae Dabija (15 iul. 1948 - 12 mart. 2021).

De mult...

Înainte de anul marilor prefaceri, 1989, poetul închina limbii române versuri energice: „*Grai vechi și sfânt, fără cuvinte-aproape;/ cu dânsul au tăcut martirii,/ și au vorbit de Patrie poezii,/ și-au lăcrimat de bucurie mirii.// La frumusețea lui pun mărturie/ florile - azi - ce-n fructe se preschimbă,/ soarele - ieri - ținut mai mult prin hrube,/ poezii spânzurați de limbă*” (*Grai*, 1980).

Primăvara basarabeană

La 17 martie 1990, a avut loc la Chișinău Congresul de constituire a Societății „*Limba noastră cea română*” (după titlul unei poezii de Grigore Vieru), al cărei președinte a fost ales Nicolae Dabija. „*Timp de cincizeci de ani s-a speculat pe această limbă romanică nouă, cu blagoslovirea lui Stalin, «limba moldovenească», și, în consecință, pe existența unui popor nou, deosebit de poporul român*”, a declarat Nicolae Dabija, care avea în intenție să constituie „un partid pe baza acestei societăți” („*Sinteze*”, supliment al cotidianului „*Deșteptarea*”, 19 martie 1990; interviu acordat poetului Octavian Voicu).

Baricadele: literatura și presa

„*În prima linie a bătăliilor noastre pentru limbă, alfabet, tricolor s-au aflat scriitorii*”, a precizat Nicolae Dabija („*Ateneu*”, martie 1991; interviu acordat lui Sergiu Adam în noiembrie 1990). O rețută dovedită inexpugnabilă a fost săptămânalul „*Literatura și arta*”, condus de Nicolae Dabija încă din 1986. Primul număr cu grafie latină, datat deloc

întâmplător, 15 iunie 1989 (ziua când se marca centenarul trecerii în eternitate a lui Mihai Eminescu), a apărut în afara legii, directorul publicației prevalându-se de imunitatea obținută ca deputat în Parlamentul Uniunii Sovietice, alături de Grigore Vieru, Leonida Lari, Mihai Cimpoi și Ion Hadârcă.

Dreptul la limbă

Sub acest titlu, Nicolae Dabija subliniază ca un veritabil cronicar al vremurilor noi: *„E la îndemâna oricui că muntenii, bănățenii, oltenii, transilvănenii, dobrogenii, bucovinenii, moldovenii, transnistrenii vorbesc aceeași limbă, limba noastră cea română, că toți avem aceeași origine ca neam și limbă, același crez, aceleași tradiții, același folclor, aceleași nădejdi sfinte și același sânge strămoșesc curge prin vinele noastre, orice ar spune dușmanii noștri, unii deghizați în ultima vreme în costume naționale «moldovenești»”, continuând cu o aluzie: „Câteodată mă întreb și eu: ce limbă vorbește Dumnezeu? Și concluzia mea e că Cel de Sus vorbește o limbă corectă” („Literatura și arta”, 25 august 1994).*

Eroism continuu

Nu s-ar crede că bătălia pentru drepturile limbii române s-a încheiat. Generația actuală are însă în suma de fapte ale lui Nicolae Dabija un model și implicit un testament.